

De patiëntreis

Van medicatieproces tot definitieve besluiten

**samen voor
medicatieoverdracht**

Claudia Pouwels

18-11-2021

Agenda

- Doel van deze sessie
- Terugblik: wat doet het kernteam?
- De patiëntreis: van verificatie tot toedienen

Doel van deze sessie

**samen voor
medicatieoverdracht**

Doel van deze sessie

- Het doel van deze sessie is een inkijk geven in het proces waarin we met zorgverleners uit de 10 betrokken sectoren afspraken hebben gemaakt over beleid, verantwoordelijkheden, zorgprocessen, eenheid van taal in terminologie en codestelsels om de implementatie van de richtlijn en informatiestandaard te ondersteunen.
- Een aantal besluiten zal ter illustratie worden toegelicht inclusief de discussies die hieraan vooraf zijn gegaan.

Terugblik

Wat doet het kernteam?

**samen voor
medicatieoverdracht**

Programma medicatieoverdracht

Doel

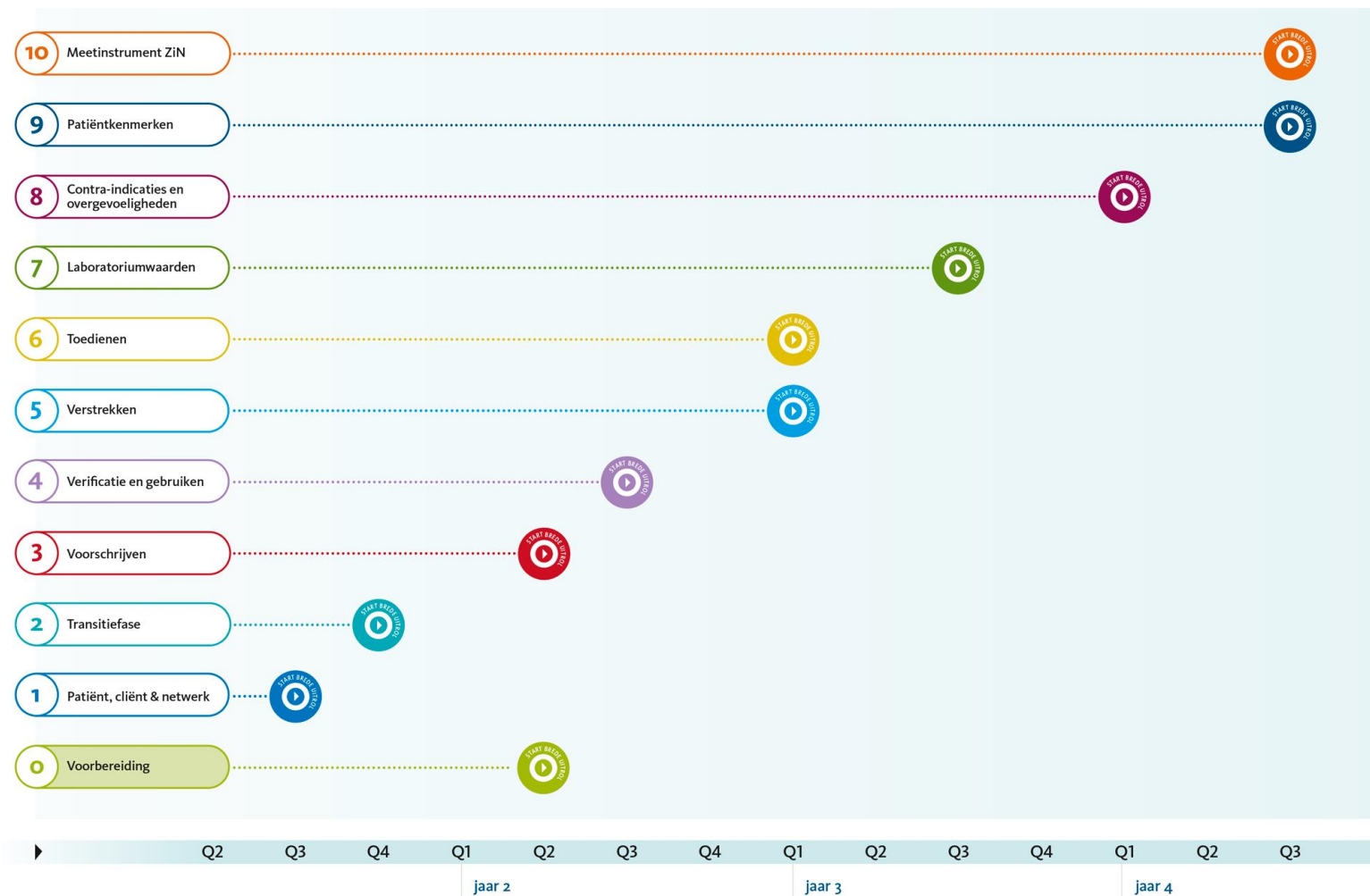
- **Verbeteren medicatieveiligheid door effectief implementeren van:**
 - richtlijn 'Overdracht van medicatiegegevens in de keten'
 - informatiestandaarden:
 - Medicatieproces 9
 - Labwaarden voor medicatie
 - Contra-indicaties en overgevoeligheden (CiO)

Beoogde resultaten van implementatie

- Medicatieverificatie en risico-inschatting
- Een betere positie van de kwetsbare patiënt
- Digitaal receptenverkeer
- Een actueel en compleet medicatieoverzicht
- Een toedienoverzicht

In 10 stappen naar medicatieoverdracht in de keten

Kernteam

Constructieve discussies en samenwerking staan centraal binnen deze sessies

Medicatie (stap 2 t/m 6)

Afspraken over beleid, verantwoordelijkheden, zorgprocessen, transitieperiode, eenheid van taal in terminologie en codestelsels

Vorbereidingsgroep
(selectie sectoren)

Kernteam
(alle sectoren)

Wie?

- Inhoudelijk adviseur en analisten programmateam
- Projectleiders sectoren
- Zorgprofessionals
- Overig

Sectoren

Startpunt: verantwoordelijkheden uit de richtlijn

Relevante verantwoordelijkheden uit de richtlijn vormen de start

Richtlijn Overdracht van Medicatiegegevens in de keten Herziening 2018/2019

Versie: 28 november 2019

Opgesteld door:

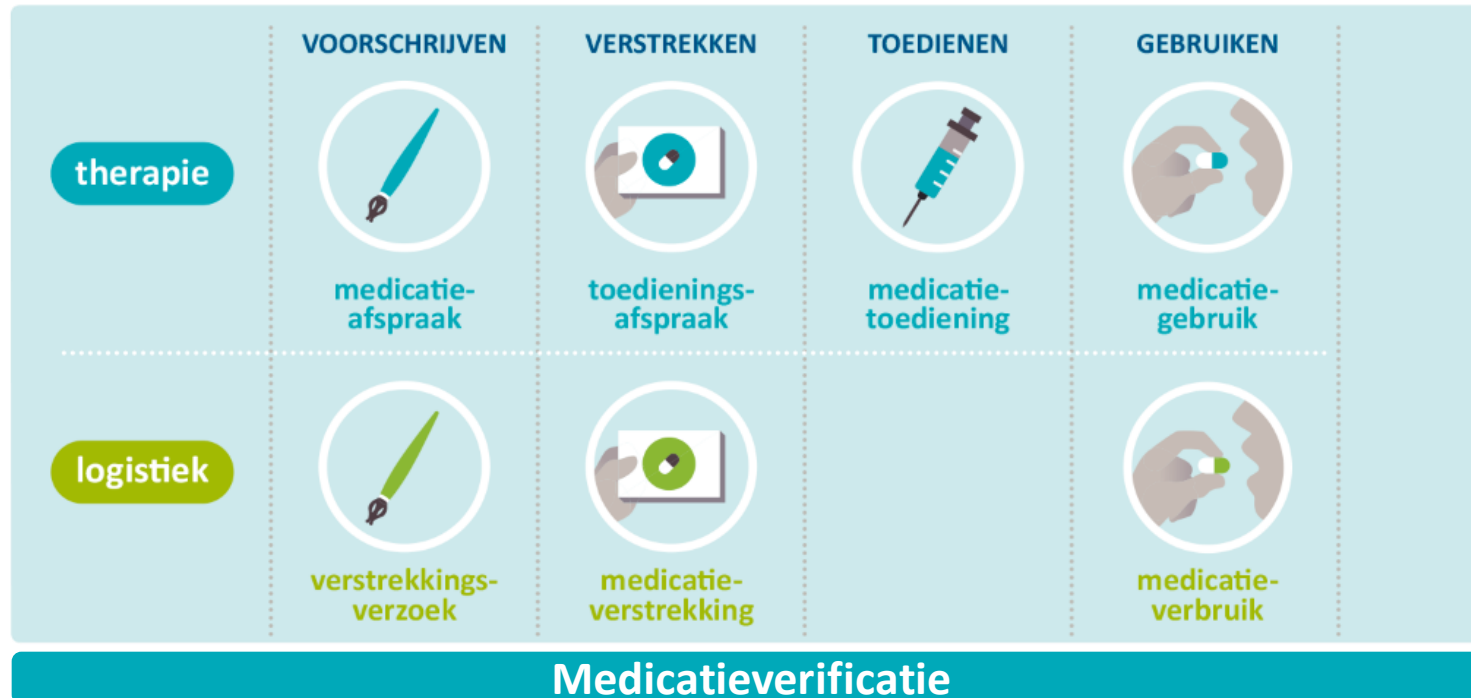
ActiZ
Associatie van ketenapotheken
Federatie Medisch Specialisten
Federatie van Nederlandse Trombosediensten
GGD GHOR Nederland
GGZ Nederland
InEen
Koepel Artsen Maatschappij en Gezondheid
Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst
Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie
Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde
Nederlandse Apothekers Coöperatie
Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra
Nederlands Huisartsen Genootschap
Nederlandse Vereniging van Artsen voor Verstandelijk Gehandicapten
Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen
Nederlandse Vereniging van Ziekenhuisapothekers
Patiëntenfederatie Nederland
Verenso
Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland
Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland
Zorgverzekeraars Nederland

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft de totstandkoming van de herziening gefinancierd.

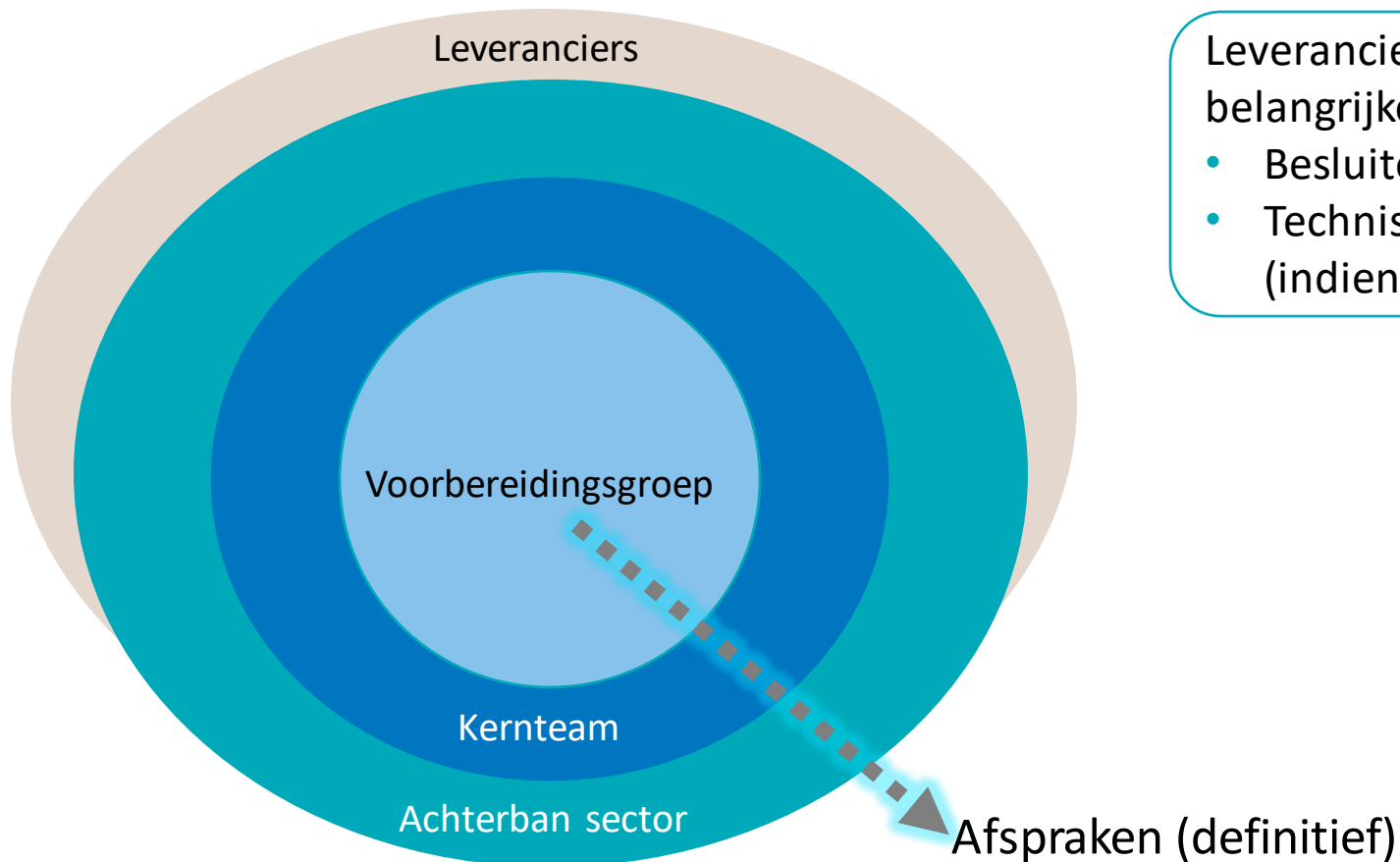

Wat staat in de informatiestandaard Medicatieproces?

Daarnaast kijken we wat er beschreven staat in de informatiestandaard Medicatieproces en welke medicatiebouwstenen relevant zijn

Besluitvorming

Leveranciers hebben een belangrijke adviserende rol.

- Besluiten voorgelegd
- Technische uitwerking (indien nodig)

In het kernteam wordt de richtlijn en de informatiestandaard niet opnieuw bediscussieerd, maar worden afspraken gemaakt over de toepassing in het zorgproces.

De patiëntreis

Van verificatie tot toedienen

**samen voor
medicatieoverdracht**

Even voorstellen: Mevrouw M.O.

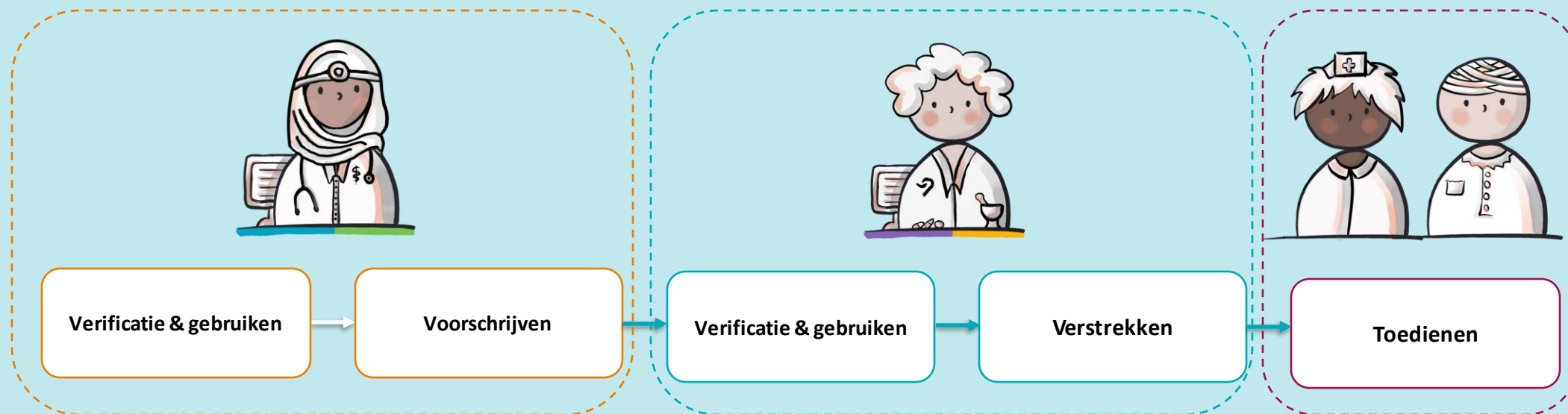
Mevrouw M.O., 86 jaar oud, gebruikt Simvastatine (cholesterolverlager), heeft een ontstoken kattenbeet en gaat hiervoor naar de huisarts.

Processtappen van verificatie tot toedienen

Processtappen van verificatie tot toedienen

**samen voor
medicatieoverdracht**

Verificatie en gebruiken

Definities

Risico-inschatting

De zorgverlener schat op basis van zijn professionele autonomie in of:

1. de **mate van verificatie*** van de basisset medicatiegegevens (BMG) voldoende is voor het verlenen van goede zorg;
2. er gegevens uit de aanvullende set nodig zijn om goede zorg te kunnen verlenen.

Voor de risico-inschatting wordt verwezen naar de beroepsrichtlijnen/professionele standaard van de beroepsgroepen.

*Mate van verificatie

De mate waarin op basis van de risico-inschatting de beschikbare BMG gegevens geverifieerd moet worden met de patiënt. Er zijn drie varianten: geen verificatie, verificatie op een deel van de basisset medicatiegegevens en een verificatie van de volledige basisset.

Medicatieverificatie

Het samen met de patiënt vaststellen van de door de patiënt daadwerkelijk gebruikte medicatie en de relevante informatie met betrekking tot het gebruik van medicatie (contra-indicaties, allergieën, ernstige bijwerkingen en laboratoriumwaarden).

Medicatiegebruik

Medicatiegebruik is een uitspraak over historisch, huidig of voorgenomen gebruik van een geneesmiddel.

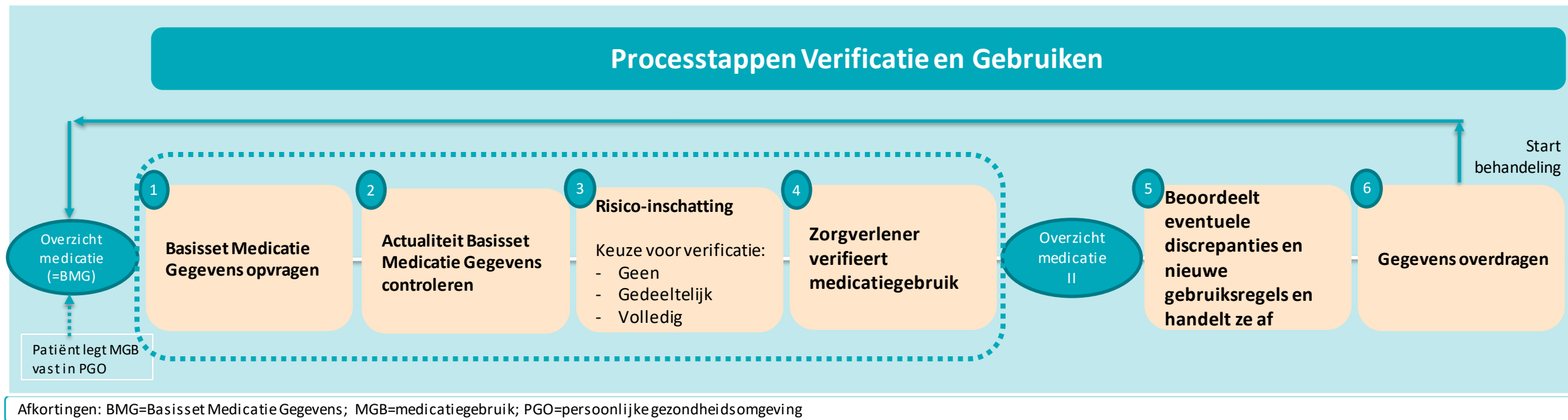
Medicatieoverzicht

Op het medicatieoverzicht staan de medicatiegegevens uit de basisset die daadwerkelijk in een informatiestandaard zijn gespecificeerd.

Stappenplan verificatie en gebruiken

Totaal 22 besluiten

De patiëntreis - Mevrouw M.O.

De huisarts haalt de BMG op en ziet dat de cardioloog de dosering van de simvastatine van 10mg naar 20mg heeft verhoogd.

Besluiten

Herbevestiging verantwoordelijkheid risico-inschatting

VG4: De voorschrijver / apotheker heeft de professionele verantwoordelijkheid voor de risico-inschatting en de daaruit volgende bepaling van de mate van verificatie – dit valt onder professionele autonomie.

Waarom

Zodat kan worden ingeschat welke gegevens nodig zijn voor een zorgvuldige en veilige behandeling van de patiënt.

De patiëntreis - Mevrouw M.O.

De huisarts bepaalt gedeeltelijke verificatie uit te voeren en gaat vragen naar de simvastatine, omdat dit mogelijk interacteert met het middel dat hij wil voorschrijven.

3

Risico-inschatting

Keuze voor verificatie:

- Geen
- Gedeeltelijk
- Volledig

Besluiten

Verantwoordelijkheid bij discrepanties

VG6: De voorschrijver / apotheker die de verificatie uitvoert/uitbesteedt, is verantwoordelijk voor het afhandelen van geconstateerde discrepanties. Betreft het discrepanties op voorschriften, dan worden deze afgehandeld door een bevoegd voorschrijver.

Waarom

Zodat de medicatieveiligheid gewaarborgd wordt en handelingen die alleen voorbehouden zijn aan de voorschrijver juist belegd worden.

Vervolgactie naar jurist

Is er juridisch/wettelijk een termijn waarbinnen de geconstateerde discrepanties moeten worden afgehandeld?

De patiëntreis - Mevrouw M.O.

De huisarts vraagt aan de patiënt hoe zij de simvastatine gebruikt. Mevrouw MO geeft aan dat ze 10 mg per dag gebruikt. Dit komt niet overeen met de nieuwe dosering van 20 mg.

4

Zorgverlener
verifieert
medicatiegebruik

Overzicht
medicatie
II

Besluiten

Afhandelen van discrepanties – geen aanpassing MA

VG17: Indien het werkelijk gebruik afwijkt van het gewenste gebruik, maar de voorschrijver de huidige afspraak wil continueren, loopt de MA door (volgens afspraak van stap 3 voorschrijven). In MGB wordt het werkelijke gebruik vastgelegd met optioneel een toelichting (bijvoorbeeld dat patiënt gewezen is om de medicatie te blijven gebruiken volgens de MA).

Waarom

Zodat bekend is voor andere zorgverleners en de patiënt dat de beoogde medicatieafspraken ook als zodanig gewenst is, ondanks een nu afwijkend geobserveerd gebruik vastgelegd met medicatiegebruik.

De patiëntreis - Mevrouw M.O.

De huisarts handelt dit af door de patiënt uit te leggen dat de dosering verhoogd is. De patiënt herinnert zich dit niet meer, maar gaat wel akkoord. De huisarts stelt voor om thuiszorg aan te vragen voor medicatietoediening. Het CIZ stelt vast dat de patiënt thuiszorg krijgt voor de medicatietoediening.

5

Beoordeelt eventuele discrepanties en nieuwe gebruiksregels en handelt ze af

**samen voor
medicatieoverdracht**

Voorschrijven

Definities

Medicatieafpraak

Een medicatieafpraak is het voorstel van een voorschrijver tot gebruik van medicatie waarmee de patiënt akkoord is. Ook de afspraak om het medicatiegebruik te stoppen is een medicatieafpraak

Verstrekkingverzoek

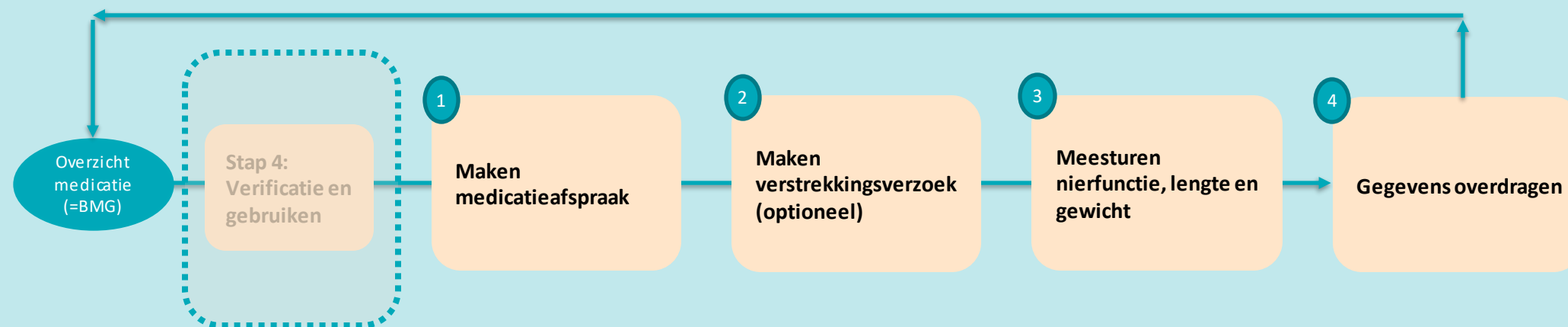
Een verstekkingverzoek is het verzoek van een voorschrijver aan de apotheker om medicatieverstrekking(en) te doen aan de patiënt, ter ondersteuning van de geldende medicatieafspraken

Stappenplan voorschrijven

Totaal 34 besluiten

Processtappen Voorschrijven

De patiëntreis - Mevrouw M.O.

Vanwege een penicilline allergie besluit de huisarts Claritromycine voor te schrijven. Dit interacteert echter met Simvastatine. De huisarts besluit de Simvastatine een week te stoppen.

Besluiten

Stoppen en wijzigen medicatie

VO13: De voorschrijver kan/mag andermans medicatieafspraken stoppen of wijzigen indien deze zichzelf daartoe bevoegd en bekwaam acht (professionele autonomie van de voorschrijver)

VO11: Het XIS van de voorschrijver die andermans MA stopt, stuurt automatisch de stop-MA naar het XIS van de voorschrijver van de originele MA.

De patiëntreis - Mevrouw M.O.

De huisarts maakt een stop-MA voor de Simvastatine en vervolgens schrijft hij de Claritromycine voor. De huisarts verstuurt de stop-MA en nieuwe MA + VV naar de apotheker waar de patiënt zijn medicijnen wil ophalen.

1

Maken
medicatieafpraak

Waarom

Omdat dit afhankelijk is van de situatie en van de voorschrijver of deze zichzelf hier toe bevoegd acht.

Waarom

Zodat de zorgverlener geen handmatige handelingen hoeft uit te voeren en er geen afhankelijkheid is als een voorschrijver op dat moment niet (meer) werkzaam is op die afdeling/praktijk.

**samen voor
medicatieoverdracht**

Verstrekken

Definities

Toedieningsafpraak

Een toedieningsafpraak is de gebruiks- (of toedienings-) instructie van de apotheker, waarbij een medicatieafpraak concreet wordt ingevuld

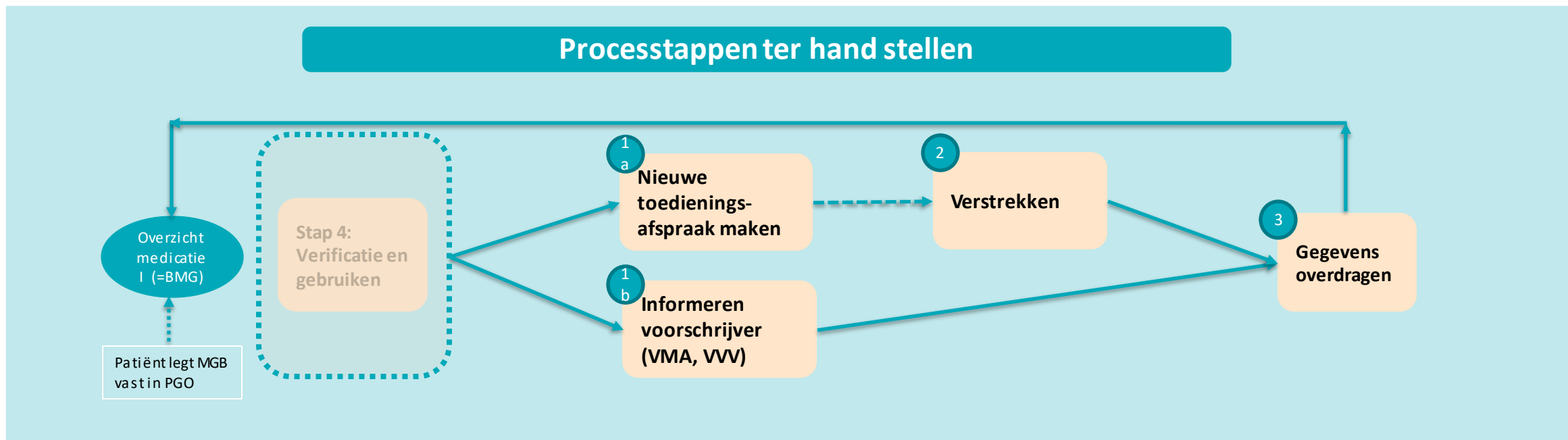
Medicatieverstrekking

Medicatieverstrekking is de ter handstelling van een hoeveelheid van een geneesmiddel aan de patiënt, zijn toediener of zijn vertegenwoordiger.

Stappenplan ter hand stellen

Totaal 34 besluiten

Ter hand stellen = het hele proces (incl. TA maken etc)

Verstrekken = de daadwerkelijke medicatieverstrekking

De patiëntreis - Mevrouw M.O.

De apotheker ontvangt de stop-MA en nieuwe MA+VV. Voor het ter hand stellen van de medicatie heeft de apotheker medicatieverificatie uitgevoerd.

Besluiten

Borgen tijdig aanmaken TA na wijziging MA

VE9: De apotheker past de toedieningsafspraken zo snel mogelijk, maar uiterlijk op de eerstvolgende reguliere werkdag, aan wanneer de medicatieafspraken is gewijzigd.

Waarom

Zodat zorgverleners en de patiënt beschikken over de meest actuele gegevens van de apotheker.

De patiëntreis - Mevrouw M.O.

De apotheker past de TA zo snel mogelijk aan.

1
a

Nieuwe
toedienings-
afspraken maken

Besluiten

Betrekken van voorschrijver bij nadere specificering van product

VE11: Wanneer een apotheker een ander product verstrekt dan voorgesteld in de medicatieafpraak, zal de apotheker op basis van professionele inschatting en regionale afspraken handelen. Indien nodig zal de apotheker overleggen met de voorschrijver (zoals VMA sturen, bellen of mailen).

Waarom

Zodat de voorschrijver op de hoogte is van wijzigingen in invulling van de MA en wanneer relevant de MA kan aanpassen.

De patiëntreis - Mevrouw M.O.

De apotheker heeft het middel op voorraad en kan daarom de voorgestelde MA verstrekken aan de patiënt.

1
a
Nieuwe
toedienings-
afpraak maken

1
b
Informer
voorschrijver
(VMA, VVV)

Besluiten

Sturen / beschikbaar stellen TA

VE10: Zodra de apotheker de toedieningsafpraak heeft aangemaakt, wordt de toedieningsafpraak verstuurd en/of beschikbaar gesteld aan de voorschrijver en andere zorgverleners/patiënt in de keten, onafhankelijk van of er al een medicatieverstrekking heeft plaatsgevonden.

De patiëntreis - Mevrouw M.O.

De huisarts en toediener worden op de hoogte gesteld door de apotheker over de TA (+/- MVE).

3

Gegevens
overdragen

Waarom

Zodat de voorschrijver tijdig geïnformeerd wordt dat het voorschrift goed ontvangen en verwerkt is door de apotheek.

Vervolgactie naar programmateam

Er vindt nog een discussie plaats omtrent het versturen en benaderbaar maken van gegevens. Afhankelijk van de uitkomst van deze discussie kan het voorgenomen besluit worden aangepast.

**samen voor
medicatieoverdracht**

Toedienen

Definities

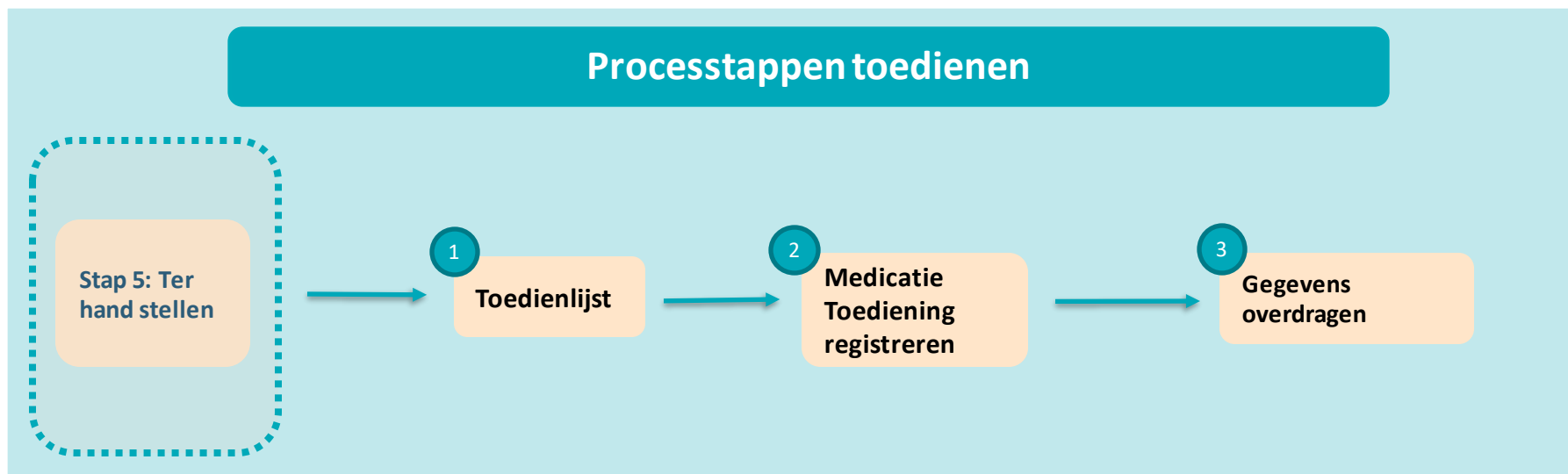

Medicatietoediening

Medicatietoediening is de registratie van de afzonderlijke toedieningen van het geneesmiddel aan de patiënt door de toediener (zoals een verpleegkundige of patiënt zelf), in relatie tot de gemaakte afspraken.

Stappenplan Toedienen

De patiëntreis - Mevrouw M.O.

Het softwaresysteem van de toediener stelt de toedienlijst samen (de toediener ontvangt de stop-MA en de nieuwe MA + TA)

Voorgenomen besluiten

Flexibele toediening registreren buiten de marge

TOXX: De toediener kan een medicatietoediening registreren buiten de marge van de flexibele toedientijd (1 uur voor en 1 uur na de toedientijd), waarbij de toediener op basis van professionele inschatting of na contact met de voorschrijver of apotheker, heeft beoordeeld dat de medicatie na de marge alsnog toegediend kan worden, zonder dat hier extra administratieve handelingen aan verbonden zijn. Dit besluit geldt niet voor gemiste doseringen.

Waarom

Zodat in het geval van het overschrijden van de marge bij medicatie met een flexibele toedientijd geen extra tijd verloren gaat aan het registreren van een medicatietoediening.

De patiëntreis - Mevrouw M.O.

De toediener komt ruim een uur te laat aan bij de patiënt en beslist op basis van professionele inschatting de medicatie alsnog toe te dienen.

2

Medicatie
Toediening
registreren

Nuttige links

**samen voor
medicatieoverdracht**

- [Functioneel Ontwerp Medicatieproces9 versie 2.0.0 bèta](#)
- [Richtlijn Overdracht van Medicatiegegevens in de keten
Herziening 2018/2019](#)

Heb je vragen?

**samen voor
medicatieoverdracht**

Zijn jouw vragen na deze luistersessie niet beantwoord? Stel ze dan alsnog aan het Contactpunt 'Samen voor medicatieoverdracht'.

Bel: 070 - 317 34 70 of

Mail: contact@medicatieoverdracht.nl

samen voor medicatieoverdracht